

ÎNCHEIERE

19 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Serviciul Vamal,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Morari împotriva Serviciului Vamal cu privire la contestarea actului administrativ, restabilirea în funcția anterior deținută, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 24 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Serviciul Vamal și a fost menținută hotărârea din 15 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care acțiunea depusă de Andrei Morari a fost admisă parțial,

constată:

La 27 aprilie 2017, Andrei Morari a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal cu privire la contestarea actului administrativ, restabilirea în funcția anterior deținută, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a menționat că, prin ordinul nr. 298-p din 21 martie 2017, emis în baza unei hotărâri judecătorești, a fost restabilit în funcția de inspector principal Serviciul echipe mobile Centru, Direcția operativă.

Ulterior, prin ordinul nr. 432-p emis la 14 aprilie 2017 de Directorul General al Serviciului Vamal s-a dispus eliberarea lui Andrei Morari din funcția de inspector principal al Serviciului echipe mobile Centru, Direcția servicii operative, începând cu 14 aprilie 2017, în temeiul art. 43 alin. (2) lit. e) din Legea serviciului în organele vamale, art. 63 alin. (1) lit. c) alin. (2) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, precum și a unor acte normative indicate în text.

Reclamantul a considerat că eliberarea sa din funcția deținută este nefondată și dispusă cu încălcarea evidentă a reglementărilor legale, or, a fost eliberat din serviciu în baza unei norme care prevede eliberarea din serviciu în cazul lichidării organului vamal sau reducerii statelor de funcții.

De asemenea, până la eliberarea sa din funcție nu a fost preavizat, în conformitate cu prevederile art. 63 alin. (2) din Legea cu privire la funcția publică și

statutul funcționarului public, cu 30 de zile calendaristice despre reducerea statelor de personal. Ba din contra, ordinul cu privire la eliberarea din funcția deținută a fost emis la 14 aprilie 2017, cu mențiunea eliberării de facto din aceeași dată din 14 aprilie 2017, zi în care i-a și fost adus nemijlocit la cunoștință acest ordin.

La fel, reclamantul a indicat că angajatorul nu i-a asigurat perioada de preaviz cu acordarea unui program de lucru cu până la 2 ore zilnic, cu menținerea salariului convenit și nu a fost informat corespunzător despre alte funcții vacante în cadrul organului vamal, conform art. 63 alin. (3), (4) și (41) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Totodată, angajatorul nu a prezentat informații despre salariat la Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă și nici nu a solicitat acordul organului sindical cu privire la concedierea din funcția deținută, în legătură cu reducerea statelor de personal.

Astfel, reclamantul a opinat că, prin eliberarea sa din funcția deținută în baza ordinului nr. 432-p din 14 aprilie 2017, angajatorul Serviciul Vamal l-a privat de un șir de garanții legale, stabilite expres și în Codul Muncii al Republicii Moldova, în cazul reducerii statelor de personal.

Andrei Morari a solicitat admiterea acțiunii și anularea în totalitate a ordinului nr. 432-p emis la 14 aprilie 2017 de către Directorul general al Serviciului Vamal al Republicii Moldova, prin care s-a dispus eliberarea lui Andrei Morari din funcția de inspector principal, Serviciul echipe mobile Centru, Direcția servicii operative al Biroul Vamal Chișinău; obligarea Serviciului Vamal al Republicii Moldova de a-l reîncadra pe Andrei Morari în funcția deținută anterior, și anume de inspector principal al Serviciului echipe mobile Centru, Direcția servicii operative al Biroului Vamal Chișinău; încasarea din contul Serviciului Vamal al Republicii Moldova în beneficiul lui Andrei Morari a tuturor plăților salariate pentru întreaga perioadă de lipsă forțată de la locul de muncă; încasarea din contul Serviciului Vamal al Republicii Moldova în beneficiul lui Andrei Morari a sumei de 50 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat prin eliberarea ilegală din funcția deținută; și compensarea din contul Serviciului Vamal al Republicii Moldova a tuturor cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 15 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, (f.d. 63, 67-79) acțiunea depusă de Andrei Morari a fost admisă parțial și s-a anulat ca fiind contrar legii ordinul nr. 432-p din 14 aprilie 2017, prin care s-a dispus eliberarea lui Andrei Morari din funcția de inspector principal, Serviciul echipe mobile Centru, Direcția servicii operative începând cu 14 aprilie 2017.

S-a repus Andrei Morari în funcția de inspector principal al Serviciului echipe mobile Centru, începând cu 14 aprilie 2017.

S-a încasat din contul Serviciului Vamal al Republicii Moldova în beneficiul lui Andrei Morari salariu mediu lunar pentru perioada lipsei forțate de la serviciu, începând cu 14 aprilie 2017 și până la 15 decembrie 2017.

S-a încasat din contul Serviciului Vamal al Republicii Moldova în beneficiul lui Andrei Morari suma de 6 565,29 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

În rest pretențiile reclamantului Andrei Morari au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia din 24 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 106, 107-115) a fost respins apelul declarat de Serviciul Vamal și s-a menținut hotărârea din 15 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prima instanță și instanța de apel și-au întemeiat soluțiile adoptate pe dispozițiile art. 14 alin. (1), art. 24 alin. (3), art. 25 alin. (1) lit. b) și alin. (2), art. 26 alin. (1) din

Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000; art. 81 alin. (3), art.88 alin. (1) lit. a), b), c), g), h), art. 89 alin. (1), art. 90, art. 329 alin. (1) și (2), art.330 alin. (1) lit. b) din Codul muncii; art. 43 alin. (2) lit. e), art. 47, art. 48 alin. (1) și alin. (4), art. 63 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Legea serviciului în organele vamale nr. 1150 din 20 iulie 2000; art. 63 alin. (1) lit. c), art. 63 alin. (3), (4) și (4¹) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public; Ordinul nr. 429-O din 18 noiembrie 2016 „cu privire la modificarea efectivului de personal”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 4 din 02 ianuarie 2007; art. 616 alin. (1) din Codul civil; și pct. 67 din hotărârea Curții Constituționale nr. 6 din 03 martie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a art. 53, lit. c) din Legea nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și art. 76 lit. g) din Codul Muncii (suspendarea raporturilor de serviciu), (sesizarea nr. 50g/2015).

În consolidarea soluțiilor sale, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, și Curtea de Apel Chișinău au reținut că până la eliberarea din funcție a lui Andrei Morari, ultimul nu a fost preavizat corespunzător cu 30 de zile calendaristice înainte de eliberare.

La fel, instanțele de fond au notat că angajatorul Serviciul Vamal urma să-l elibereze pe Andrei Morari din funcția publică deținută în baza unui act administrativ, comunicat acestuia în termen de 5 zile lucrătoare de la emitere, însă, până a fi eliberat din funcția publică. În speță, însă, ordinul cu privire la eliberarea din funcția deținută de Andrei Morari a fost emis la 14 aprilie 2017, cu mențiunea concomitentă despre eliberarea din serviciu tot din data de 14 aprilie 2017, iar adus la cunoștință a fost la 18 aprilie 2017.

Succesiv, instanțele inferioare au constatat că la eliberarea lui Andrei Morari din funcția publică nu au fost respectate prevederile art. 63 alin. (3), (4) și (4¹) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

De asemenea, angajatorul a încălcat drepturile și garanțiile lui Andrei Morari, deoarece în perioada de preaviz reclamantului nu i s-a propus o eventuală funcție publică vacantă sau temporar vacantă corespunzătoare în cadrul autorității publice, nu s-a prezentat informația cu 30 de zile calendaristice înainte de eliberare Agenției pentru ocuparea forței de muncă, despre funcționarii publici care urmează a fi disponibilizați.

În această ordine de idei, instanțele de fond au conchis că prin eliberarea lui Andrei Morari din funcția deținută, Serviciul Vamal al Republicii Moldova l-a privat pe acesta de un șir de garanții legale.

La 25 iulie 2018, Serviciul Vamal a declarat recurs împotriva deciziei din 24 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat că instanțele de fond nu au elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, iar drept consecință, la examinarea cauzei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a fost interpretată în mod eronat legea.

În acest sens, recurentul a menționat că atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au ținut cont de faptul că eliberarea din funcție a lui Andrei Morari a avut loc în temeiul Ordinului Serviciului Vamal nr. 432-p din 14 aprilie 2017 și a prevederilor art. 43 alin. (2) lit. e) din Legea serviciului în organele vamale nr.1150 din 20 iulie 2000, care permit eliberarea din serviciu în cazul lichidării organului vamal sau reducerii statelor de funcții.

Succesiv, Serviciul Vamal a apreciat ca eronată concluzia instanței de apel privind nerespectarea termenului de preavizare a lui Andrei Morari. Or, în speță nu

are aplicabilitate norma specială, și anume Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și nicidecum Codul muncii. Respectiv, prin prisma normei aplicabile, autoritatea publică este obligată să acorde funcționarilor publici un preaviz cu o durată de 30 de zile calendaristice, și nu de 2 luni.

În această ordine de idei, recurentul a considerat că a respectat termenul de preavizare a lui Andrei Morari, deoarece l-a avizat prin Ordinul nr. 298-p din 21 martie 2017 a Serviciului Vamal, iar eliberat din funcție a fost la 14 aprilie 2017.

Deopotrivă, Serviciul Vamal a opinat ca fiind neîntemeiată soluția instanțelor de fond în partea reparării prejudiciului moral, or, aceasta contravine prevederilor art. 1423 din Codul civil.

Subsecvent, recurentul a invocat că ședința de judecată din 24 mai 2018 s-a desfășurat în absența Serviciului Vamal, care nu a cunoscut despre data și ora petrecerii acesteia, întrucât nu a fost citat în conformitate cu prevederile legislației în vigoare. În acest context, a relevat că a recepționat doar încheierea din 29 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care nu s-a dat curs cererii de apel și i s-a acordat termen pentru prezentarea cererii de apel motivate până la 02 mai 2018, fiind totodată stabilită ședința de judecată pentru data de 03 mai 2018, ora 11.00. Însă, la data de 20 aprilie 2018, odată cu depunerea cererii de apel suplimentare, Serviciul Vamal a depus cerere privind stabilirea ședinței de judecată pentru o dată ulterioară. Astfel, cererea de amânare a ședinței de judecată a fost admisă, fiind stabilită și data următoarei ședințe de judecată pentru data de 24 mai 2018, însă, Serviciul Vamal nu a fost citat legal pentru această ședință de judecată.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, acesta este inadmisibil, din motivele ce succed.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Prin prisma art. 434 în alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, instanța de recurs atestă că, în speță, calea de atac a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece decizia instanței de apel datează cu 24 mai 2018, iar cererea de recurs a fost depusă la 25 iulie 2018, adică în termen de două luni de la data pronunțării dispozitivului deciziei.

În debut, completul de admisibilitate evocă faptul că nu poate accepta criticile recurentului în partea necitării sale de către instanța de apel pentru ședința din 24 mai 2018. Or, prin avizul de recepție (poștal) DS2100276674AS (f.d. 88) se certifică faptul că Serviciul Vamal a fost înștiințat în mod legal despre data, ora și locul petrecerii ședinței de judecată stabilită pentru data de 03 mai 2018. Iar, în conformitate cu prevederile art. 102 alin. (4¹) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

În această ordine de idei, este nefondată alegația recurentului precum că nu a cunoscut despre data și ora examinării cauzei în ordine de apel.

Ba mai mult decât atât, instanța de recurs notează că, deși Serviciul Vamal a depus cerere de amânare a ședinței de judecată din 03 mai 2018, aceasta trebuia să dea dovadă de diligență și să posede un rol activ față de cauza civilă în care este implicat și față de care are un interes. Prin urmare, aceasta trebuia să întreprindă măsuri în sensul de a afla soarta cererii sale, prin care a solicitat amânarea examinării cauzei. Cu atât mai mult că pe portalul unic al instanțelor de judecată [<http://www.instante.justice.md>] se publică informația cu privire la toate cererile de chemare în judecată, agenda ședințelor de judecată, rezultatul ședințelor de judecată, se publică hotărârile instanțelor judecătorești și alte informații relevante pentru justițiabili.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, conform prevederilor art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să fie dactilografată și trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective.

Analizând cuprinsul cererii de recurs depusă de Serviciul Vamal, completul de admisibilitate evocă faptul că argumentele invocate în recurs, în esența lor, sunt similare alegațiilor inserate în cererea de apel suplimentară (f.d. 92-95). Astfel se deduce că cererea de recurs de facto este o transpunere a motivelor din cererea de apel.

Prin urmare, acestea nu pot fi reținute de către completul de admisibilitate, deoarece recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat.

La acest capitol, instanța de recurs atestă că recurentul nu a evidențiat în cererea de recurs formulată memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la reiterarea unor circumstanțe care au fost supuse examinării în ordine de apel.

În acest sens, urmează a se evidenția faptul că nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Astfel, este de menționat că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera nelegalitatea hotărârii.

În această ordine de idei, instanța de recurs constată că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiul prevăzut de art. 386 alin.(1) lit. b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel și nu se regăsesc în art. 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma art. 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Serviciul Vamal nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu,

competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Serviciul Vamal nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că prezenta cerere de recurs a fost depusă după ce Serviciul Vamal a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art.432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Serviciul Vamal împotriva deciziei din 24 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Serviciul Vamal în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Morari împotriva Serviciului Vamal cu privire la contestarea actului administrativ, restabilirea în funcția anterior deținută, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei din 24 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Dumitru Mardari